

APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: GŽ-277/05

Brčko, 12.07.2006. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE !

Apelacioni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Josipe Lucić kao predsjednika vijeća, Ruže Gligorević i Maide Kovačević, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja K. Č. sina M. iz B., zastupanog po punomoćniku O. M., advokatu iz B., protiv tuženog I. Č. sina M. iz G., koga zastupa punomoćnik M. S., advokat iz G., radi utvrđenja, nakon zaključene glavne i javne rasprave donio je i javno objavio dana 12.07.2006. godine slijedeću

P R E S U D U

Utvrđuje se da je tužitelj K. Č. sin M. iz B. sukorisnik nekretnina označenih kao parc. br. 2532/6 zv. K. u dijelu dvorište od 245 m² i u dijelu kuća i zgrada od 52 m² i parc.br. 2532/7 zv. K. u dijelu njiva V klase od 240 m² i u dijelu kuća i zgrada od 16 m² sve upisane u Pl. br. 318 k.o. B. I, te da je suvlasnik stambene zgrade izgrađene na k.č. br. 763/11 i nosilac prava građenja na zemljištu označenom kao k.č. br. 763/11 kućište i dvorište od 259 m² upisanih u zk.ul. br. 5066 k.o. B., sve sa dijelom od $\frac{1}{4}$, što je tuženi I. Č., sin M. iz G. dužan priznati i trpjeti da se tužitelj sa pripadajućim dijelom od $\frac{1}{4}$ u katastarskom operatu i zemljišnoj knjizi evidentira kao sukorisnik i upiše kao suvlasnik i sunosilac prava građenja na predmetnim nekretninama i naknaditi mu troškove parničnog postupka u iznosu od 5.013,00 KM, sve u roku od 15 dana od prijema ove presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Tužitelj K. Č. tužbom zahtjeva da se utvrdi da je sukorisnik, odnosno suvlasnik i nosilac prava građenja na nekretninama označenim u izreci ove presude u dijelu od $\frac{1}{4}$ i da se sa tim dijelom u katastarskom operatu i zemljišnoj knjizi evidentira kao sukorisnik, odnosno upiše kao suvlasnik i sunosilac prava građenja na osnovu nasljeđa koje mu po zakonu pripada iza umrle majke Š. Č. Troškove parničnog postupka je tražio.

Tuženi I. Č. osporio je tužbeni zahtjev istakavši da je tužitelj, kao i brat F. Č. izmiren u nasljednom dijelu darovanjem koje je učinio njihov otac tako što je tužitelju i F. darovao svakom po okućnicu na kojima su sagradili porodične kuće, a da je preostalu imovinu nasljedila majka i da je dogovoreno prema želji roditelja da roditeljska kuća i $\frac{1}{2}$ preostale okućnice poslije njene smrti ostaju njemu, a druga polovina okućnice bratu V. Č. Predložio je da se tužitelj sa tužbenim zahtjevom kao neosnovanim odbije. Troškove parničnog postupka je tražio.

U dokaznom postupku, ovaj sud je saslušao parnične stranke, proveo dokaz saslušanjem svjedoka V. Č., F. Č. i J. H., te je izvršio uvid u spise Osnovnog suda Brčko Distrikta BiH broj O.330/80, broj O.100/99, broj O.107/99, u 4 fotografije uz podnesak od 02.06.2006. godine, u kopiju Ugovora o darovanju zaključenog

19.04.1986. godine u Brčkom između M. Č. i K. Č. ovjeren u Osnovnom sudu u Brčkom Ov.br. 1031/86, u fotokopiju prepisa Pl. br. 308 k.o. B. I, u fotokopiju zk.ul. br. 5066 k.o. B., u fotokopiju izvoda iz matične knjige rođenih za K. Č. i V. od 25.08.2003. godine, u smrtovnice za Š. Č. i M., u pisma koja je pisao K. Č. jednom od braće, u pismeni nalaz vještaka geometra H. H. od 27.12.2004. godine i priloženu skicu lica mjesta, u izjavu V. Č. od 29.01.2004. godine i u izjavu od 28.10.2002. godine ovjerenu u Općinskom sudu u Gradačcu Ov.br. 2944/2002 i u Kupoprodajni ugovor vatrenog oružja zaključen 29.09.2000. godine između K. Č. i I. Č., i cijenio je dokaze izvedene u prvostepenom postupku kod Osnovog suda Brčko Distrikta BiH.

Tužbu sa istim tužbenim prijedlogom (petitum) je u ovoj pravnoj stvari prvostepenom sudu podnio i V. Č., a kako nije izjavio žalbu protiv prvostepene presude, ista je u odnosu na njega ostala neizmijenjena.

Prvostepena presuda je potvrđena u dijelu kojim je odbačen kao nedopušten tužbeni zahtjev da se ponište rješenje o nasljeđivanju Osnovnog suda u Brčkom – privremeno sjedište u Maoči broj O.100/99 od 04.06.1999. godine i dopunsko rješenje istog suda broj O.107/99 od 17.06.1999. godine, upis u zemljišnoj knjizi broj DN.731/99 i promene u katastarskom operatu spiskom promjena broj 192/99 izvršeni na osnovu tih rješenja.

Prvostepenom presudom tužitelj je odbijen sa tužbenim zahtjevom da se utvrdi pravo sukorištenja i suvlasništva od $\frac{1}{4}$ na predmetnim nekretninama i da se sa tim dijelom evidentira u katastarskom operatu i upiše u zemljišnoj knjizi kao sukorisnik, odnosno kao suvlasnik tih nekretnina zaključkom da mu ne pripada pravo na nasljedni dio u zaostavštini ostavioca Š. Č. (majke) jer da su roditelji za života raspolagali imovinom i uručili mu nasljedni dio koji odgovara veličini njegovog nasljednog dijela, a da ne sadrži razloge zbog čega nalazi takvo raspolaganje pravno valjanim i zbog čega darovano zemljište odgovara veličini njegovog zakonskog nasljednog dijela i da li na zaostavštini oba roditelja ili na zaostavštini majke, niti su u tom pravcu provedeni dokazi i zbog čega nalazi utvrđenim da je razvrgnuta nasljednička zajednica i izvršena dioba.

Zbog pogrešnih utvrđenja relevantnih činjenica i izostanka razloga za takva utvrđenja kod odlučivanja o tužbenom zahtjevu, propusta da zauzme stav o odlučnim činjenicama obzirom na odredbe preuzetog Zakona o nasljeđivanju (u daljem tekstu ZN) po kojima se odnosi iz postavljenog tužbenog zahtjeva i istaknutih prigovora razrješavaju, ovaj sud je prvostepenu presudu ukinuo i odlučio da sam održi raspravu u cilju otklanjanja bitnih povreda odredaba parničnog postupka učinjenih tokom prvostepenog postupka, potpunog i tačnog utvrđenja činjeničnog stanja i pravilne primjene materijalnog prava. Na taj način strankama je data mogućnost da ukažu i predlože dokaze da roditelji parničnih stranaka jesu ili nisu valjanim pravnim poslom ustupili i razdjelili imovinu svojoj djeci u smislu čl. 110 ZN i u tom slučaju da to jeste ili nije zajednička imovina roditelja i da vrijednost nekretnine koju je tužitelj dobio na poklon odgovara veličini (vrijednosti) njegovog zakonskog nasljednog dijela iza oba roditelja, odnosno jednog od roditelja.

Naime, sud u parničnom postupku odlučuje u granicama zahtjeva koje su stranke stavile u postupku (čl. 2 Zakona o parničnom postupku Brčko Distrikta BiH, "Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 5/00, 1/01, 6/02 i 11/05, u daljem tekstu ZPP BD), iznesenih činjenica na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i iznesenih dokaza kojima se utvrđuju te činjenice (čl. 7 ZPP BD) i iznesenih činjenica i predloženih

dokaza kojima se pobijaju navodi i dokazi protivnika (čl. 156 ZPP BD), u suprotnom snose rizik nedokazanosti (čl. 160 ZPP BD) i u zavisnosti od toga sud može takav zahtjev, ili usvojiti, ili odbiti.

Izvedenim dokazima utvrđeno je da je Ugovorom o darovanju zaključenim 19.04.1986. godine u B. otac parničnih stranaka M. Č. darovao tužitelju prvenstveno pravo korištenja na nekretnini označenoj kao k.č. br. 763/9 oranica od 257 m² upisanoj u zk.ul. br. 8649 k.o. B., kojoj po katastarskom operatu odgovara parcela br. 2532/27 iz Pl. br. 318 k.o. B. I, da je otac parničnih stranaka umro 21.03.1988. godine, da je iza njega proveden ostavinski postupak i pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju Osnovnog suda u Brčkom broj O.330/88 od 21.09.1988. godine utvrđeno da se zaostavština sastoji iz nekretnina upisanih u zk.ul. br. 5066 k.o. B., dok je izostalo utvrđenje vanknjižne zaostavštine iz Pl. br. 318 k.o. B. I, i da se na osnovu Zakona uručuje njegovom zakonskom nasljedniku supruzi Š. Č. obzirom da su se djeca (tužitelj, tuženi i druga dva brata) saglasila da joj pripadne cjelokupna zaostavština. Nadalje, proizilazi da je majka parničnih stranaka umrla 23.01.1999. godine, da je iza nje proveden ostavinski postupak i pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju Opštinskog suda u Brčkom (privremeno sjedište Maoča) broj O.100/99 od 04.06.1999. godine utvrđeno da je jedini zakonski nasljednik tuženi i uručena mu zaostavština (nekretnine u zk.ul. br. 5066 k.o. B.), dok mu je vanknjižna zaostavština iz Pl. br. 318 k.o. B. I po pravu sljedništva uručena dopunskim rješenjem o nasljeđivanju istog suda broj O.107/99 od 17.06.1999. godine kao naknadno pronađena imovina umrlog oca.

Kako se tuženi tužbenom zahtjevu suprostavio tvrdnjom da su roditelji ustupili i razdjelili svoju imovinu svojoj djeci tako što su tužitelju i bratu F. Č. darovali dio svojih nekretnina, a da preostali dio poslije njihove smrti nasljeđuju tuženi i brat V. Č., predlagao je provođenje mnogih dokaza u tom pravcu, svi predloženi dokazi su izvedeni, ali niti jedan dokaz i ostali procesni materijal ne vodi osnovanosti takvog prigovora i odbijanju tužbenog zahtjeva.

Naime, tačno je da su roditelji parničnih stranaka prema odredbi čl. 109 ZN mogli pravnim poslom među živima svojoj djeci ustupiti i razdjeliti cjelokupnu ili dio imovine, s tim što je sporazum o ustupanju i raspodjeli imovine morao biti sastavljen u pismenom obliku i ovjeren od sudije i uz saglasnost sve djece shodno odredbi čl. 110 istog zakona, njime je mogla biti obuhvaćena samo imovina ustupaoca koja postoji u trenutku njegovog zaključenja (čl. 111 ZN), a u suprotnom je ništav. Znači da je u pitanju strogo formalan pravni posao, tako da nepoštovanje forme povlači ništavost sporazuma (formalnost se sastoji iz pismenog oblika i ovjere pred sudom).

U konkretnom slučaju, kada sporazum o ustupanju i raspodjeli imovine nije zaključen u pismenom obliku, irelevantnim se ukazuje prigovori i dokazi tuženog da su roditelji parničnih stranaka ustupili i razdjelili svoju imovinu svojoj djeci i da su se s njime saglasila sva djeca, pa i tužitelj, takav usmeni sporazum obzirom na njegovu pravnu prirodu da je strogo formalan pravni posao, nije punovažan, niti je majka parničnih stranaka i u slučaju pismenog sporazuma mogla ustupiti i raspodjeliti imovinu koju u to vrijeme nije imala. Ovo stoga što je u članu 111 ZN propisano da bi eventualna odredba u sporazumu da će predmet ustupanja biti i imovina koja bi se zatekla u zaostavštini u momentu otvaranja nasljeđa bila ništava jer bi to u stvari značilo da se tim sporazumom među živima vršio raspored imovine jedne osobe za slučaj njene smrti, što je prema čl. 106 ZN nedopušteno, kao i otuđivanje nasljedstva

kome se nada shodno čl. 107 ZN. Stoga se i tvrdnja tuženog da darovani dio odgovara veličini zakonskog nasljednog dijela, može odnositi samo na zakonski dio nasljeđa koje tužitelju pripada u zaostavštini oca parničnih stranaka, a kako to i nije osnov tužbenog zahtjeva, niti se tužitelj prihvatio toga dijela nasljeđa koje mu po zakonu pripada i kako je jedinom nasljednicom proglašena majka parničnih stranaka i ovaj prigovor tuženog ne može biti argument protiv osnovanosti tužbenog zahtjeva, kojim se traži utvrđenje i upis prava vlasništva po osnovu dijela nasljeđa koje tužitelju po zakonu pripada u zaostavštini majke parničnih stranaka.

Obzirom da je majka parničnih stranaka u momentu smrti bila vlasnicom spornih nekretnina na osnovu nasljeđa iza umrlog supruga, a oca parničnih stranaka, pa su i predmet nasljeđivanja bile te nekretnine (čl. 2 ZN), odnosno činile su njenu zaostavštinu, koju nasljeđuju njena djece: tužitelj, tuženi i druga dva sina I. Č. i F. na jednake dijelove, svaki sa dijelom od po $\frac{1}{4}$. Jer, da je od sticanja prava vlasništva tih nekretnina sa istim raspolagala i da tuženi ili neko od zakonskih nasljednika (djece) ima apsolutni prioritet u nasljeđivanju, dokaza nema.

U takvoj situaciji kada su sporne nekretnine bile vlasništvo majke parničnih stranaka u trenutku njene smrti i kada su tužitelj, tuženi i druga dva im brata jedini zakonski nasljednici, pojavljuju se u prvom nasljednom redu (djeca) i nasljeđuju na jednake dijelove i kada prigovori tuženog nisu relevantni i pravno valjani argumenti obzirom na naprijed navedene odredbe ZN za prioritet tuženog u nasljeđivanju, odnosno kada tuženi ne može pretendovati na pravo vlasništva spornih nekretnina samo na osnovu usmenog sporazuma o ustupanju i raspodjeli imovine za života oca, odnosno majke i zato tužitelj osnovano zahtjeva utvrđenje prava vlasništva na spornim nekretninama i upis toga prava u zemljišne knjige i evidentiranje prava posjeda u katastarskom operatu u dijelu od $\frac{1}{4}$. Naime, tužitelj se može poslužiti ovakvom tužbom i tužbenim prijedlogom (da se utvrdi da vlasnik) stoga što je cjelokupna zaostavština umrle majke prešla na nasljednike u trenutku njene smrti, za sticanje prava vlasništva po osnovu nasljeđa dovoljan je samo pravni osnov (iustus titulus).

Imajući u vidu sve što je navedeno, da usmeni sporazum o raspodjeli i ustupanju imovine nije punovažan pravni posao i da ni jednom pravno relevantnom činjenicom nije osporeno, niti dovedeno u pitanje pravo tužitelja da mu kao zakonskom nasljedniku pripada pravo vlasništva na spornim nekretninama (zaostavštini majke) u dijelu od $\frac{1}{4}$, tužbenom zahtjevu je udovoljeno i odlučeno je kao u izreci ove presude.

Odluka suda o troškovima parničnog postupka zasnovana je na odredbi čl. 102 Zakona o parničnom postupku Brčko Distrikta BiH, a troškovi se prema opredjeljenom zahtjevu odnose na taksu na tužbu u iznosu od 200,00 KM, taksu na presudu u iznosu od 200,00 KM, i taksu na žalbu u iznosu od 400,00 KM, te na trošak sastava tužbe u iznosu od 363,00 KM i žalbe u iznosu od 363,00 KM, i troškove zastupanja po advokatu u ukupnom iznosu od 3.267,00 KM ($9 \times 363,00 \text{ KM} = 3.267,00 \text{ KM}$) prema važećoj Tarifi o nagradama i naknadi torškova za rad advokata u Federaciji BiH iz 2002. godine u Brčko Distriktu BiH shodno Nalogu Supervizora o usaglašavanju i zamjeni novih entitetskih zakona u Brčko Distriktu BiH od 16.07.2003. godine i trošak vještačenja u iznosu od 220,00 KM, koje troškove u ukupnom iznosu od 5.013,00 KM sud cijeni da su bili nužni i potrebni za vođenje ove parnice, radi čega je obavezao tuženog da tužitelju naknadi te troškove. Međutim, zahtjev za naknadu troška za sastav 2 pismena podneska kojima se precizira tužbeni

zahtjev nije osnovan obzirom da te radnje nije bilo potrebno poduzeti na način kako su poduzete, niti su u pitanju preciziranja kojima se tužbeni prijedlog uspješno (podnesak od 16.02.2005. godine) odnosno suštinski mijenja (podnesak od 06.07.2006. godine), dok podnesak kojim se obavještava sud o uplati troškova vještačenja nije podnesak za čiji sastav pripada advokatu naknada, pa stoga zahtjevani troškovi za sastav navedenih podnesaka nisu ni dosuđeni.

PREDSJEDNIK VIJEĆA,
Josipa Lucić